
ΕΛΛΑΔΑ: Προσφυγικό σύστημα δύο ταχυτήτων

// ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ // ΜΑΪΟΣ 2022

ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

OXFAM

Save the
Children

ΜΕ ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ

- Περίπου 21.028 άτομα που διέφυγαν από τη σύγκρουση στην Ουκρανία έφτασαν στην Ελλάδα ως τις 19 Απριλίου, εκ των οποίων 5.975 είναι παιδιά. 53 ασυνόδευτα και χωρισμένα παιδιά είχαν αφιχθεί στην Ελλάδα από την Ουκρανία μέχρι τις 2 Απριλίου.
- Οι πρόσφυγες από την Ουκρανία έχουν άμεση πρόσβαση στην αγορά εργασίας και στην ιατρική περίθαλψη, ενώ υπουργεία της κυβέρνησης έχουν ανακοινώσει ότι θα τους παράσχουν κατάλυμα και επισιτιστική στήριξη, ανάλογα με τις ανάγκες τους.
- Στις 28 Μαρτίου άνοιξε ηλεκτρονική πλατφόρμα προεγγραφών για τη χορήγηση καθεστώτος προσωρινής προστασίας διάρκειας ενός έτους στους εκτοπισθέντες από την Ουκρανία.
- Η απόκριση στους πρόσφυγες από την Ουκρανία έρχεται σε πλήρη αντίθεση με την προσέγγιση της ελληνικής κυβέρνησης έναντι των αιτούντων άσυλο από άλλες χώρες, η οποία εξακολουθεί να διακρίνεται από εμπόδια στην πρόσβαση στο άσυλο, ανεπαρκή υποδοχή και βίαιες επαναπροωθήσεις, σύμφωνα με μια πολιτική αποτροπής στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ.
- Υπήρξαν πολλές περαιτέρω αναφορές για βίαιες επαναπροωθήσεις στον Έβρο, στα χερσαία σύνορα της Ελλάδας, συμπεριλαμβανομένων παιδιών και εγκύων. Αιτούντες άσυλο κρατούνται, τυγχάνουν κακομεταχείρισης, εγκαταλείπονται σε μια νησίδα στον ποταμό, και αφήνονται εκεί χωρίς πρόσβαση σε νερό, τροφή, ιατρική περίθαλψη, ή οποιοδήποτε μέσο προφύλαξης από το κρύο.
- Περί τα μέσα Μαρτίου, αιτούντες άσυλο ανέφεραν τον τραγικό πνιγμό ενός παιδιού 4 ετών, του Αϊμάν Αλ Σαλέχ, κατά τη διάρκεια επιχείρησης επαναπροώθησης. Ο Εισαγγελέας διέταξε προκαταρκτική έρευνα για πιθανά αδικήματα που τελέστηκαν εκ μέρους των ελληνικών αρχών.
- Σε έξι διαφορετικά περιστατικά, ζητήθηκε από την ελληνική κυβέρνηση να παρέμβει για να διασώσει ανθρώπους που φερόταν να έχει αφήσει εγκλωβισμένους σε νησίδες στον Έβρο, μετά από αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.
- Παρά τις αυξανόμενες αποδείξεις για την ύπαρξη πολιτικής επαναπροωθήσεων, μεταξύ των οποίων και πρόσφατα πορίσματα της OLAF σχετικά με την εμπλοκή της Frontex σε επαναπροωθήσεις, η ελληνική Εθνική Αρχή Διαφάνειας –η Αρχή η οποία ορίστηκε από την κυβέρνηση για να διερευνήσει τις επαναπροωθήσεις– ολοκλήρωσε τρίμηνη έρευνα δηλώνοντας ότι δεν υπάρχουν «στοιχεία τεκμηρίωσης» των ισχυρισμών.
- Αφγανοί πρόσφυγες στο καμπ των Σερρών στη βόρεια Ελλάδα εξαναγκάζονται να εγκαταλείψουν τα κοντέινερ τους και να μετακινηθούν σε ένα ερειπωμένο τμήμα του καμπ, προκειμένου να απελευθερωθεί χώρος για τους νεοαφιχθέντες πρόσφυγες από την Ουκρανία.
- Σε αντίθεση με τις αιτήσεις προσωρινής προστασίας των Ουκρανών, η καταγραφή των αιτήσεων ασύλου στην ηπειρωτική Ελλάδα είναι εντελώς δυσλειτουργική και σχεδόν απροσπέλαστη.
- Το Ελληνικό Συμβούλιο για του Πρόσφυγες, η Oxfam και η Save the Children καλούν τόσο την Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και την κυβέρνηση της Ελλάδας να λάβουν άμεσα μέτρα για να εξασφαλίσουν ισότιμες συνθήκες διαβίωσης, πρόσβαση στην προστασία και ελευθερία μετακίνησης σε όλα τα άτομα που αναζητούν προστασία στην Ελλάδα, και όχι μόνο στους Ουκρανούς. Αυτά τα μέτρα θα πρέπει να περιλαμβάνουν:
  1. Αποφυγή μεροληπτικής ρητορικής και πρακτικών που κάνουν εσφαλμένη διάκριση ανάμεσα σε «πραγματικούς πρόσφυγες» από την Ουκρανία και σε άλλες εθνικότητες.
  2. Σεβασμό της διεθνούς αρχής της μη επαναπροώθησης, επιτρέποντας την πρόσβαση όλων των αιτούντων άσυλο στο ελληνικό έδαφος.
  3. Αντικατάσταση του ισχύοντος συστήματος καταγραφής των αιτήσεων ασύλου με μια εναλλακτική λύση βασισμένη στη διαδικτυακή πλατφόρμα που δημιουργήθηκε για τους Ουκρανούς πρόσφυγες.
  4. Διασφάλιση της αποτελεσματικής διερεύνησης όλων των ισχυρισμών περί επαναπροωθήσεων που φέρονται να διέπραξαν οι ελληνικές αρχές, καθώς και τυχόν συνεννοχής της Frontex σε τέτοιου είδους επιχειρήσεις.

1. Θερμή υποδοχή Ουκρανών προσφύγων στην Ελλάδα

Σύμφωνα με το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, 21.028 άτομα από την Ουκρανία είχαν αφιχθεί στην Ελλάδα ως τις 19 Απριλίου, μεταξύ των οποίων 5.975 παιδιά.¹ Ο αριθμός αυτός είναι υπερδιπλάσιος από τον συνολικό αριθμό προσφύγων και μεταναστών που αφίχθηκαν στην Ελλάδα μέσα στο 2021 (9.157 αφίξεις) και υψηλότερος από τον αντίστοιχο αριθμό του 2020 (14.785 αφίξεις). Από τις πρόσφατες αφίξεις, 53 καταγράφηκαν στην πύλη εισόδου στον Προμαχώνα, στα σύνορα με τη Βουλγαρία, ως ασυνόδευτα παιδιά ή παιδιά χωρισμένα από τις οικογένειές τους. Σύμφωνα με τον Ειδικό Γραμματέα Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων, Ηρακλή Μοσκόφ, τα παιδιά αυτά έχουν χωριστεί από τις οικογένειές τους και συνοδεύονται από άλλους ενήλικες.²

Μετά την ενεργοποίηση της Οδηγίας για την Προσωρινή Προστασία από την ΕΕ και την Ελλάδα,³ η Ελλάδα χορηγεί καθεστώς προσωρινής προστασίας⁴ σε Ουκρανούς υπηκόους διαμένοντες στην Ουκρανία, οι οποίοι έχουν εκτοπιστεί από τις 24 Φεβρουαρίου 2022 και μετά, καθώς και στα μέλη των οικογενειών τους. Επιπλέον, καθεστώς προσωρινής προστασίας χορηγείται και σε υπηκόους τρίτων χωρών και σε απάτριδες νόμιμα διαμένοντες στην Ουκρανία ως δικαιούχοι καθεστώτος διεθνούς προστασίας ή ισοδύναμης εθνικής προστασίας, καθώς και στα μέλη των οικογενειών τους, οι οποίοι έχουν εκτοπιστεί από την Ουκρανία από τις 24 Φεβρουαρίου 2022 και μετά.⁵

Στη συνέχεια, η Ελληνική Υπηρεσία Ασύλου δήλωσε⁶ ότι Ουκρανοί που εγκατέλειψαν τη χώρα τους από τις 26 Νοεμβρίου 2021 και μετά συμπεριλήφθηκαν επίσης στο καθεστώς προσωρινής προστασίας και είχαν δικαίωμα να το αιτηθούν, αν και δεν έχει ακόμη επισήμως ανακοινωθεί. Στην πράξη, έχουν ήδη υπάρξει περιπτώσεις Ουκρανών που έφτασαν στην Ελλάδα κατά την περίοδο από τις 26 Νοεμβρίου 2021 ως τις 24 Φεβρουαρίου 2022 και τους χορηγήθηκε καθεστώς προσωρινής προστασίας.

Διαδικασία αίτησης προστασίας

Κάτοχοι ουκρανικού βιομετρικού διαβατηρίου μπορούν να εισέλθουν στην Ελλάδα μέσω όλων των σημείων εισόδου χωρίς βίζα, ενώ βίζα απαιτείται για τους κατόχους ουκρανικού διαβατηρίου χωρίς βιομετρικά χαρακτηριστικά (παλαιού τύπου), η οποία όμως εκδίδεται απευθείας σε όλα τα σημεία εισόδου. Ουκρανοί πολίτες που δεν έχουν ταξιδιωτικά έγγραφα μπορούν να εισέλθουν μόνο από το Τμήμα Διαβατηριακού Ελέγχου Προμαχώνα στα ελληνοβουλγαρικά σύνορα, όπου εκδίδεται ένα έγγραφο από το προσωπικό της Ουκρανικής Πρεσβείας στην Ελλάδα. Όλα τα παραπάνω επιτρέπουν διαμονή έως 90 ημέρες.

Σύμφωνα με απόφαση του ΥΜΑ σχετικά με τη διαδικασία έκδοσης Αδειών Διαμονής στους Δικαιούχους Προσωρινής Προστασίας,⁷ η διαδικασία χορήγησης προσωρινής προστασίας άρχισε στις 4 Απριλίου

1 Ανακοίνωση Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, 19 Απριλίου 2022, <https://bit.ly/3JSSW2h>

2 Σύμφωνα με στοιχεία από 2 Απριλίου 2022. Βλ. *Παιδιά από την Ουκρανία καταφθάνουν καθημερινά*, Καθημερινή, 2 Απριλίου 2022, bit.ly/37bnbEm.

3 Οδηγία που ενσωματώθηκε στην Ελλάδα με το Προεδρικό Διάταγμα 80/2006.

4 Με την Υπουργική Απόφαση 131035/4.3.2022, η οποία ενεργοποιεί την εφαρμογή της προσωρινής προστασίας του Προεδρικού Διατάγματος 80/2006, διαθέσιμη σε: bit.ly/3J5P3GU

5 *Ibid.*

6 Πληροφορίες που διαμοιράστηκαν στην Εθνική Νομική Ομάδα Εργασίας και στη Νομική Υποομάδα Εργασίας της Λέσβου και επαληθεύτηκαν προφορικά από το προσωπικό της Υπηρεσίας Ασύλου. Η Επιτροπή της ΕΕ έδωσε οδηγίες στα κράτη μέλη ότι η Οδηγία περί Προσωρινής Προστασίας θα πρέπει να εφαρμόζεται με τον πλέον γενναιόδωρο τρόπο.

7 Υπουργική απόφαση 172172/24.03.2022, διαθέσιμη στη διεύθυνση: bit.ly/3KDrEhf

2022 ενώπιον των Περιφερειακών Γραφείων Ασύλου (ΠΓΑ) Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Δυτικής Ελλάδας (Πάτρα) και Κρήτης.⁸ Η διαδικασία προεγγραφής και ο προγραμματισμός ραντεβού για την πλήρη καταγραφή ξεκίνησαν στις 28 Μαρτίου, μέσω ειδικής διαδικτυακής πλατφόρμας του ΥΜΑ.⁹ Μετά την καταγραφή, εκδίδεται κάρτα προσωρινής προστασίας διάρκειας ενός έτους¹⁰ με δυνατότητα αυτόματης παράτασης για 6 μήνες και στη συνέχεια για άλλους 6 μήνες. Επίσης, σε περίπτωση υποβολής αίτησης ασύλου, το καθεστώς προσωρινής προστασίας δεν θα ανακαλείται.

Πρόσβαση σε υπηρεσίες

Σύμφωνα με ανακοινώσεις του ΥΜΑ, οι αριθμοί μητρώου κοινωνικής ασφάλισης (ΑΜΚΑ) και φορολογικού μητρώου (ΑΦΜ) χορηγούνται αυτόματα στους δικαιούχους, ταυτόχρονα με το καθεστώς προσωρινής προστασίας. Το υπουργείο ανακοίνωσε επίσης ότι οι Ουκρανοί θα έχουν άμεση πρόσβαση στην αγορά εργασίας, σε ιατρική περίθαλψη,¹¹ καθώς και σε στέγαση και επισιτιστική στήριξη.

Όσον αφορά την πρόσβαση στη δημόσια εκπαίδευση για τα παιδιά από την Ουκρανία, η εγγραφή τους θα πρέπει να γίνεται απευθείας στο σχολείο της περιοχής όπου διαμένει το παιδί. Το Υπουργείο Παιδείας ανακοίνωσε ότι έχει ήδη ξεκινήσει τις απαραίτητες προετοιμασίες ώστε να φοιτήσουν στο σχολείο παιδιά που μιλούν την ελληνική γλώσσα, ενώ όσα δε μιλούν Ελληνικά θα λάβουν ειδικά εντατικά μαθήματα γλώσσας για την ένταξή τους. Το Υπουργείο Παιδείας ανέλαβε πολλές πρωτοβουλίες, μεταξύ των οποίων μετάφραση στα Ουκρανικά ενός οδηγού για το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, πληροφορίες σχετικά με τα πρωτόκολλα για τον κορονοϊό, συνεργασία με τη UNICEF και ΜΚΟ για την παροχή τηλεφώνων, και ζωντανή διερμηνεία στα Ουκρανικά.

Το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου ανακοίνωσε επίσης την παροχή βραχυπρόθεσμης στέγασης ως την ολοκλήρωση της διοικητικής διαδικασίας χορήγησης εγγράφων, με δυνατότητα υποβολής ειδικής αίτησης για άτομα που επιθυμούν να φιλοξενηθούν για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Απομένει να διαπιστωθεί με ποιον τρόπο θα εφαρμοστούν στην πράξη αυτά τα μέτρα. Προς το παρόν, σημαντικό ποσοστό των Ουκρανών που εισήλθαν στην Ελλάδα διαμένουν με συγγενείς ή/και φίλους τους που ζουν ήδη στη χώρα, αλλά είναι πιθανό η ιδιωτική τους φιλοξενία να μην είναι διαθέσιμη επ' αόριστον. Συνεπώς, εγείρονται ανησυχίες αναφορικά με την ικανότητα της κυβέρνησης να ανταποκριθεί επαρκώς στις ανάγκες στέγασης.

Η κυβέρνηση καλύπτει το κόστος μεταφοράς σε καθένα από τα ΠΓΑ που παρέχουν έγγραφα προσωρινής προστασίας για Ουκρανούς πρόσφυγες.¹²

Ασυνόδευτα και χωρισμένα παιδιά

Στην περίπτωση ασυνόδευτων παιδιών που έρχονται από την Ουκρανία, ενεργοποιείται ο Εθνικός Μηχανισμός για τον Εντοπισμό και την Προστασία Ασυνόδευτων Παιδιών. Ο Εισαγγελέας Ανηλίκων ή ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών ενημερώνεται αμέσως προκειμένου να ενεργήσει ως προσωρινός επίτροπος και το παιδί να μεταφερθεί σε ειδικές δομές επείγουσας φιλοξενίας.

8 Δελτίο τύπου, Ξεκίνησε η διαδικασία παροχής προσωρινής προστασίας σε εκτοπισθέντα άτομα από την Ουκρανία, Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, 4 Απριλίου 2022, bit.ly/3KGJufc

9 Ηλεκτρονική πλατφόρμα προκαταγραφής: Διατίθεται στην ιστοσελίδα: bit.ly/3M4i5rY

10 Δελτίο τύπου, Ξεκίνησε η διαδικασία παροχής προσωρινής προστασίας σε εκτοπισθέντα άτομα από την Ουκρανία, Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, 4 Απριλίου 2022, ό.π.

11 Εγκύκλιος υπ' αριθμ. Γ2δ/γ.Π.οικ.17033 / 22.3.2022 του Υπουργείου Υγείας με τίτλο: «Οδηγίες σχετικά με την πρόσβαση των Ουκρανών υπηκόων εκτοπισθέντων από τη χώρα τους στο εθνικό σύστημα υγείας», διαθέσιμη στην ιστοσελίδα: bit.ly/3vcMfTt. Σύμφωνα με εγκύκλιο του Υπουργείου Υγείας, όλα τα εκτοπισμένα άτομα από την Ουκρανία περιλαμβάνονται στις ανασφάλιστες -ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και έχουν το δικαίωμα ελεύθερης πρόσβασης στο δημόσιο σύστημα υγείας.

12 Δελτίο τύπου, Δωρεάν μετάβαση των ουκρανών προσφύγων στα κέντρα καταγραφής με τα ΚΤΕΛ, Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, 31 Μαρτίου 2022, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα <https://bit.ly/3NXM9HD>

Ανεπίσημα στοιχεία υποδεικνύουν ότι, προς το παρόν, η πλειονότητα των παιδιών που φθάνουν από την Ουκρανία συνοδεύονται από συγγενείς, γείτονες ή φίλους, αν όχι από τους γονείς τους. Ωστόσο, αν και υπάλληλοι του ουκρανικού προξενείου είναι παρόντες στα σύνορα και υπάρχει συντονισμός μεταξύ των κυβερνήσεων, η διαδικασία ελέγχου της οικογενειακής κατάστασης των παιδιών που εισέρχονται για την πρόληψη της εμπορίας ανθρώπων, τη διαφύλαξη της ασφάλειας του παιδιού και τη διασφάλιση του βέλτιστου συμφέροντός του, διαφαίνεται ασαφής και ανεπαρκής, όπως προκύπτει από περιπτώσεις που έχουν περιέλθει σε γνώση μας.

Κενά στην προστασία

Οι Ουκρανοί που βρίσκονται στην Ελλάδα πριν από τις 26 Νοεμβρίου δε δικαιούνται καθεστώς προσωρινής προστασίας και δεν υπάρχει καμία συγκεκριμένη πρόβλεψη γι' αυτούς. Μόνη τους επιλογή είναι να υποβάλουν αίτηση για διεθνή προστασία σε μια περίοδο κατά την οποία η πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου στην ηπειρωτική χώρα είναι σχεδόν αδύνατη. Η διαδικασία αυτή θα είναι ιδιαίτερα δύσκολη για τους Ουκρανούς που βρίσκονται σε αυτή την κατάσταση καθώς η Ουκρανία περιλαμβάνεται στον ελληνικό εθνικό κατάλογο χωρών καταγωγής που χαρακτηρίζονται ως ασφαλείς, κάτι που σημαίνει ότι κάθε Ουκρανός που υποβάλλει αίτηση ασύλου πρέπει να αντικρούσει αυτή την παραδοχή και να αποδείξει ότι η Ουκρανία δεν μπορεί να θεωρηθεί ασφαλής στη δική του περίπτωση.¹³ Μέχρι στιγμής, η κυβέρνηση δεν έχει προβεί σε καμία ανακοίνωση σχετικά με την τροποποίηση αυτού του καταλόγου.

Ναταλία από την Ουκρανία, 21 ετών:

«Έφτασα στην Αθήνα με λεωφορείο στις 28 Φεβρουαρίου 2022 μαζί με τη μητέρα μου. Φιλοξενούμαστε προσωρινά σε φιλικό σπίτι. Αν συνεχιστεί ο πόλεμος, θα θέλαμε να βρούμε ένα πιο μόνιμο μέρος για να μείνουμε. Πρέπει να εργαστούμε, αλλά καθώς δε μιλάμε Ελληνικά, η εύρεση εργασίας είναι σχεδόν αδύνατη. Σπούδαζα ιατρική στο Πανεπιστήμιο της Ουκρανίας και ήμουν στα τελευταία έτη των σπουδών μου. Αν συνεχιστεί ο πόλεμος, θα ήθελα να συνεχίσω τις σπουδές μου στην Ελλάδα, αλλά πρέπει να μιλάω Ελληνικά και να μπορώ να κατανοώ την ιατρική ορολογία. Μέχρι να εφοδιασθούμε με έγγραφα προσωρινής προστασίας, δεν μπορούμε να κάνουμε πολλά πράγματα. Για παράδειγμα, προσπάθησα να εκδώσω αριθμό μητρώου κοινωνικής ασφάλισης (ΑΜΚΑ) για να μπορέσω να κάνω την 3η δόση του εμβολίου, αλλά μου είπαν να περιμένω τρεις εβδομάδες για να μου χορηγηθεί ΑΜΚΑ. Ελπίζω ο πόλεμος να τελειώσει σύντομα και να μπορέσω να επιστρέψω στη χώρα μου».

13 Δελτίο τύπου, Ασφαλείς χώρες καταγωγής η Αίγυπτος, το Νεπάλ και το Μπενίν – 17 οι χώρες του καταλόγου ασφαλών χωρών καταγωγής, Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, 21 Φεβρουαρίου 2022, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://bit.ly/3xpfpRF>

2. Προσφυγικό σύστημα δύο ταχυτήτων αναδύεται στην Ελλάδα

Επαναπροωθήσεις, εμπόδια στο άσυλο και ανεπαρκείς συνθήκες υποδοχής για τους πρόσφυγες από άλλες χώρες

Η υποδοχή των ατόμων που διαφεύγουν τον πόλεμο στην Ουκρανία και αναζητούν ασφάλεια στην Ελλάδα είναι θερμή. Οι Ουκρανοί, σε ένα νεοφανές ευρωπαϊκό πνεύμα αλληλεγγύης, αναγνωρίζονται ως άνθρωποι που αξίζουν αξιοπρεπή μεταχείριση, πρόσβαση στα ανθρώπινα δικαιώματά τους και κάλυψη των αναγκών τους.

Ταυτόχρονα, αυτή η φιλόξενη πολιτική υποδοχής δημιουργεί ένα σύστημα δύο ταχυτήτων, το οποίο έρχεται σε πλήρη αντίθεση με την απόκριση της ελληνικής κυβέρνησης προς άλλους ανθρώπους που έχουν διαφύγει πόλεμο και διώξεις αλλού και αναζητούν προστασία στην Ελλάδα. Τους τελευταίους μήνες έχουν σημειωθεί περιστατικά όπου πρόσφυγες επαναπροωθούνται βίαια από τα σύνορα της Ελλάδας, κρατούνται ή στεγάζονται σε υποτυπώδεις και ακατάλληλες εγκαταστάσεις με περιορισμένη ή και καθόλου πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου. Οι Ουκρανοί που διαφεύγουν τον πόλεμο αποκαλούνται «πραγματικοί πρόσφυγες»¹⁴ ή «εκτοπισμένοι».¹⁵ Οι αιτούντες άσυλο από άλλες χώρες συχνά χαρακτηρίζονται ως «παράνομοι μετανάστες» από την κυβέρνηση.¹⁶ Η χρήση τέτοιων απαξιοτικών όρων δημιουργεί την εσφαλμένη εντύπωση ότι άνθρωποι που φθάνουν στα ελληνικά σύνορα και ζητούν άσυλο δεν έχουν δικαίωμα να εισέλθουν στην Ελλάδα, ενώ παραβλέπει και την υποχρέωση της Ελλάδας βάσει της Σύμβασης της Γενεύης για ατομική εξέταση όλων των αιτήσεων ασύλου χωρίς διακρίσεις.

Με άλλα λόγια, η προσήλωση της ελληνικής κυβέρνησης στην εκπλήρωση των υποχρεώσεών της απέναντι σε όσους εγκαταλείπουν την Ουκρανία από τον Φεβρουάριο και εξής υπογραμμίζει την κατάφορη περιφρόνηση των ίδιων υποχρεώσεων απέναντι σε όσους εγκαταλείπουν άλλες περιοχές του κόσμου.

2.1. Επαναπροωθήσεις στα σύνορα της Ελλάδας και απουσία λογοδοσίας

Βίαιες επαναπροωθήσεις στον Έβρο, μία εκ των οποίων αναφέρεται ότι κατέληξε στον θάνατο ενός παιδιού από πνιγμό

Στα μέσα Μαρτίου του 2022, 30 Σύριοι αιτούντες άσυλο, μεταξύ των οποίων δύο έγκυες γυναίκες και επτά παιδιά, εγκλωβίστηκαν σε νησίδα του ποταμού Έβρου για 6 ημέρες μετά από καταγγελλόμενη επιχείρηση επαναπροώθησης από τις ελληνικές αρχές. Στη διάρκεια αυτής της εβδομάδας, δεν είχαν πρόσβαση σε νερό, τρόφιμα, ιατρική περίθαλψη ή οποιοδήποτε μέσο προστασίας τους από το κρύο. Το ΕΣΠ και η HumanRights360, που είχαν επανειλημμένα απευθύνει μάταιες εκκλήσεις στις αρμόδιες αρχές, πέτυχαν τελικά την έκδοση προσωρινών μέτρων (άρθρο 39) από το Ευρωπαϊκό

14 *Greece: Guarantees of Capacity for Ukrainian Refugees while the Situation Remains Dire in Camps Across the Country, Government Body Finds No Evidence of Pushbacks*, ECRE, 1 Απριλίου 2022, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://bit.ly/3JDVmbA>

15 Βλέπε π.χ. την ανακοίνωση του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου σχετικά με την ηλεκτρονική πλατφόρμα για την προκαταγραφή των εκτοπισθέντων Ουκρανών, διαθέσιμη στην ιστοσελίδα <https://bit.ly/3M2iv2n>, καθώς και δήλωση του Υπουργού Μητράκη, 5 Απριλίου 2022, διαθέσιμη στην ιστοσελίδα <https://bit.ly/3LYqIKh>

16 *N. Μητράκης: Ορθά χαρακτηρίσα τους πρόσφυγες από την Ουκρανία πραγματικούς πρόσφυγες*, Ναυτεμπορική, 1 Μαρτίου 2022, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://bit.ly/3vhNiCO>

Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ).¹⁷ Μόνο έπειτα από την απόφαση αυτή του Δικαστηρίου και λίγο πριν εκπνεύσει η προθεσμία απόκρισης του ελληνικού κράτους δόθηκε εντολή στις τοπικές δυνάμεις της Ειδικής Μονάδας Αντιμετώπισης Καταστροφών (ΕΜΑΚ) να διασώσουν τους αιτούντες άσυλο από τη νησίδα και να τους μεταφέρουν στην τοπική Υπηρεσία Συνοριακής Φύλαξης και, στη συνέχεια, στο Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης στο Φυλάκιο Έβρου.

Οι επιζώντες αιτούντες άσυλο ανέφεραν ότι ένα παιδί 4 ετών, ο Αϊμάν Αλ Σαλέχ, βρήκε τραγικό θάνατο από πνιγμό κατά τη διάρκεια της αρχικής επιχείρησης επαναπροώθησης.¹⁸ Δήλωσαν ότι η αστυνομία τους συνέλαβε στην ελληνική όχθη του Έβρου, τους κράτησε για μια μέρα και τους παρέδωσε σε κουκουλοφόρους, οι οποίοι τους μετέφεραν με βάρκα στη νησίδα. Στη διάρκεια αυτής της επιχείρησης, το τετράχρονο παιδί έχασε την ισορροπία του και έπεσε στο νερό.

Κανείς από τους κουκουλοφόρους δεν προσπάθησε να σώσει το παιδί, ενώ ένας πρόσφυγας βούτηξε στο νερό, αλλά δεν κατάφερε να το σώσει.

Ο Εισαγγελέας Ορεστιάδας διέταξε προκαταρκτική εξέταση για πιθανές αξιόποινες πράξεις των ελληνικών αρχών, όπως παράβαση καθήκοντος, ανθρωποκτονία, παράλειψη οφειλόμενης βοήθειας και έκθεση σε κίνδυνο που ενδέχεται να προκαλέσει βλάβη ή θάνατο.¹⁹

Στα τέλη Μαρτίου, μια άλλη ομάδα 34 αιτούντων άσυλο από τη Συρία, μεταξύ των οποίων μία έγκυος γυναίκα και έξι παιδιά, εγκλωβίστηκαν στη νησίδα του Έβρου.²⁰ Για άλλη μια φορά, οι ελληνικές αρχές διέσωσαν τους ανθρώπους μόνο μετά από απόφαση του ΕΔΔΑ και τους μετέφεραν στην ηπειρωτική χώρα.²¹ Σύμφωνα με τους διασωθέντες, οι αρχές πετούσαν δρόνους (drones) πάνω από τη νησίδα, αλλά δεν αλληλεπίδρασαν ποτέ μαζί τους.²² Τον Απρίλιο υποβλήθηκαν επιπλέον αιτήσεις για την παροχή

Προσωρινή προστασία και άσυλο

Παρότι η προσωρινή προστασία και το άσυλο αποτελούν δύο διαφορετικά νομικά πλαίσια, οι άμεσες ανάγκες των ατόμων που διαφεύγουν τον πόλεμο και τη βία είναι οι ίδιες: ασφαλής πρόσβαση στο έδαφος άλλης χώρας, αξιοπρεπείς συνθήκες υποδοχής, καταγραφή και πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες. Η υποχρέωση των κρατών να παρέχουν αυτές τις ελάχιστες απαιτήσεις αφορούν σε όλους τους ανθρώπους που διαφεύγουν από τον πόλεμο και τη βία και χρειάζονται προστασία, σύμφωνα με το διεθνές και το ενωσιακό δίκαιο, ανεξάρτητα από τη χώρα καταγωγής τους ή τα πολιτικά συμφέροντα του κράτους όπου ζητούν προστασία.

ασφαλιστικών μέτρων εκ μέρους του ΕΣΠ για τέσσερις διαφορετικές ομάδες Σύριων που εγκλωβίστηκαν σε νησίδες στον ποταμό Έβρο, και το ΕΔΔΑ παρενέβη σε όλες τις περιπτώσεις εκδίδοντας ασφαλιστικά μέτρα και ζητώντας από την ελληνική κυβέρνηση να μην απομακρύνει τις ομάδες αυτές από την Ελλάδα και να τους παράσχει τροφή, νερό και επαρκή ιατρική περίθαλψη.²³ Αξίζει να σημειωθεί ότι για την ομάδα 27 Σύριων που διασώθηκαν στις 13 Απριλίου μετά από τα προσωρινά μέτρα που εξέδωσε το ΕΔΔΑ, κινήθηκε ποινική διαδικασία για παράνομη είσοδο στο ελληνικό έδαφος, κατά παράβαση του άρθρου 31 της Σύμβασης για τους Πρόσφυγες.

17 *Αίσιο τέλος για τους 30 πρόσφυγες που διασώθηκαν από τη νησίδα του ποταμού Έβρου*, ΕΣΠ και HumanRights360, 18 Μαρτίου 2022, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://bit.ly/3M6OsqH>

18 *Αϊμάν Αλ Σαλέχ, 4 ετών: Πέθανε μετά από pushback των ελληνικών αρχών*, Το κουτί της Πανδώρας, 19 Μαρτίου 2022, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://bit.ly/3LYjkcN>

19 *Εισαγγελική παρέμβαση για τους εγκαταλελειμμένους Σύρους του Έβρου που διασώθηκαν*, Efsyn, 18 Μαρτίου 2022, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα bit.ly/3KR7vEw

20 *34 πρόσφυγες εγκλωβισμένοι σε νησίδα του Έβρου*, Efsyn, 30 Μαρτίου 2022, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: bit.ly/3EcOjio

21 *Greece Ordered to Rescue 34 Syrians from Evros River*, Border Violence Monitoring Network, 5 Απριλίου 2022, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: bit.ly/37NSZ7K

22 *Ibid.*

23 Τα προσωρινά μέτρα εκδόθηκαν στις 13 Απριλίου για μια ομάδα 27 Σύριων, στις 21 Απριλίου για μια ομάδα 39 ατόμων, στις 19 Απριλίου για μια ομάδα 46 ατόμων και την ίδια ημερομηνία για μια ομάδα 37 ατόμων.

Μια νέα έκθεση του Παρατηρητηρίου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (HRW)²⁴ σχετικά με τις επαναπροωθήσεις στην περιοχή του Έβρου περιέγραφε άντρες με μαύρες στολές ή στολές τύπου κομάντο, με μπαλακλάβα που κάλυπτε τα πρόσωπά τους, να οδηγούν τις βάρκες που επαναπροωθούσαν ανθρώπους έξω από τα ελληνικά χωρικά ύδατα. Ορισμένοι από τους συνεντευξιζόμενους δήλωσαν ότι οι άντρες αυτοί μιλούσαν αραβικά ή νοτιοασιατικές γλώσσες και τους αποκάλυψαν ότι «ήταν και οι ίδιοι μετανάστες που απασχολούνταν από την ελληνική αστυνομία με την υπόσχεση ότι θα τους δίνονταν έγγραφα για να μπορέσουν να συνεχίσουν το ταξίδι τους». Τα Υπουργεία Προστασίας του Πολίτη και Μετανάστευσης και Ασύλου αποκρίθηκαν αμφισβητώντας την ποιότητα της έκθεσης του HRW και αρνούμενα για ακόμα μία φορά την πρακτική των επαναπροωθήσεων, δηλώνοντας ότι «οι αναφερόμενες δραστηριότητες αλλοδαπών στα σύνορα, εφόσον αποδειχθούν αληθείς, μοιάζουν μάλλον με συγκρούσεις και με επίλυση διαφορών μεταξύ δικτύων λαθροδιακινητών».

Εμπλοκή της Frontex σε επαναπροωθήσεις: Έκθεση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και άλλες εξελίξεις

Στις 28 Φεβρουαρίου 2022, ο Γενικός Διευθυντής της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) παρουσίασε την έκθεση της υπηρεσίας σχετικά με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex) σε συνεδρίαση της Επιτροπής Ελέγχου του Προϋπολογισμού (CONT) και της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (LIBE) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.²⁵ Σύμφωνα με τη σύνοψη της έκθεσης της OLAF, η διοίκηση της Frontex είχε γνώση των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στα ελληνικά εξωτερικά σύνορα της ΕΕ, αλλά απέφυγε εσκεμμένα να τις αναφέρει.²⁶

Στη συνέχεια, στις 31 Μαρτίου, τα κονδύλια για τη Frontex παρακρατήθηκαν λόγω της αδυναμίας της υπηρεσίας να εκπληρώσει τους όρους που είχαν καθοριστεί σε προηγούμενη έκθεση αποδέσμευσης κονδυλίων²⁷ και στα πορίσματα της OLAF σχετικά με την παράβαση καθήκοντος και την καταγγελλόμενη εμπλοκή σε παράνομες επαναπροωθήσεις και παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ελλάδα.²⁸ Η πλειοψηφία των Ευρωπαίων νομοθετών της CONT ψήφισε υπέρ της αναβολής της απόφασης σχετικά με την αποδέσμευση των κονδυλίων της Frontex, μέτρο που επιτρέπει στα θεσμικά όργανα και τους φορείς της ΕΕ να λογοδοτούν για παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ.

Επιπλέον, στις 10 Μαρτίου, ένας Σύριος αιτών άσυλο, επιζών καταγγελλόμενης επαναπροώθησης, κατέθεσε αγωγή ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου κατά του Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Frontex) για φερόμενη συνενοχή στην επαναπροώθησή του από την ελληνική ακτοφυλακή της Σάμου μεταξύ 28 και 29 Απριλίου 2020.²⁹ Σύμφωνα με την αγωγή του, ο συγκεκριμένος άνθρωπος έφτασε στη Σάμο μαζί με μια ομάδα περίπου 20 αιτούντων άσυλο, όπου απήχθησαν, μεταφέρθηκαν βίαια σε μια μη αξιόπλοη φουσκωτή βάρκα, και απελάθηκαν μαζικά από την Ελλάδα. Η βάρκα δεν περιείχε σωσίβια, νερό ή φαγητό, μέσα ναυσιπλοΐας ή επικοινωνίας, και εγκαταλείφθηκε στη θάλασσα για 17 ώρες.³⁰ Οι ζωές των επιβαινόντων κινδύνευσαν άμεσα, καθώς ένα ελληνικό σκάφος εξώθησε επανειλημμένα το μικρό φουσκωτό έξω από τα ελληνικά εδάφη, ενώ ένα αεροπλάνο της Frontex παρακολουθούσε το συμβάν από ψηλά. Ο επιζών της επαναπροώθησης διεκδικεί αποζημίωση ύψους μισού εκατομμυρίου ευρώ από τη Frontex.

24 *Greece's Use of Migrants as Police Auxiliaries in Pushbacks*, Human Rights Watch, 7 Απριλίου 2022, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://bit.ly/3Ebfw4N>

25 *Parliamentary Question: OLAF report on Frontex*, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 2 Μαρτίου 2022, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://bit.ly/3ypBRE9><https://bit.ly/3ypBRE9>

26 Έγγραφο της Front-LEX προς την Επιτροπή Εσωτερικών Υποθέσεων της ΕΕ με θέμα: Η παράλειψη σας να προτείνετε στο Διοικητικό Συμβούλιο της Frontex να απολύσει τον Εκτελεστικό Διευθυντή της Frontex Fabrice Joël Roger Leggeri, 24 Μαρτίου 2022, <https://bit.ly/3E9QPpq>

27 *Η Επιτροπή του ΕΚ ζητά να παγώσει μέρος του προϋπολογισμού του Frontex*, News, 27 Σεπτεμβρίου 2021, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://bit.ly/37KNK39>

28 *EU Lawmakers refuse to sign off Frontex Budget*, EU Observer, 1 Απριλίου 2022, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://euobserver.com/migration/154639>

29 *Syrian Asylum Seeker Sues EU Border Agency*, Aljazeera, 17 Μαρτίου 2022, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: bit.ly/3O7OwI5

30 *Δελτίο Τύπου: For the First Time Syrian Refugee who was a Victim of 'Pushback' Sues Frontex for Half a Million Euros*, Front-LEX, 18 Μαρτίου 2022, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: bit.ly/3EdJ0iG

Ανεπαρκής διερεύνηση των επαναπροωθήσεων από την Εθνική Αρχή Διαφάνειας

Σε αντίθεση με τα πορίσματα της OLAF, στις 29 Μαρτίου η ελληνική Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ) εξέδωσε δελτίο τύπου με το οποίο ανακοίνωνε ότι η τρίμηνη έρευνα σχετικά με ισχυρισμούς ότι μέλη της ελληνικής ακτοφυλακής συμμετείχαν σε παράνομες επαναπροωθήσεις αιτούντων άσυλο αποφάνθηκε ότι δεν προέκυψαν στοιχεία που να τεκμηριώνουν τους ισχυρισμούς.³¹ Η έρευνα της ΕΑΔ είχε ζητηθεί³² από τον Έλληνα Υπουργό Μετανάστευσης και Ασύλου μετά τη δημοσίευση οκτάμηνης έρευνας από τη Lighthouse Reports και εννέα άλλες ευρωπαϊκές πλατφόρμες μέσω ενημέρωσης,³³ η οποία ανέφερε ένα «σύστημα» παράνομων αναγκαστικών επιστροφών αιτούντων άσυλο στην Ελλάδα και την Κροατία και την άμεση συμμετοχή ειδικών μονάδων των δυνάμεων ασφαλείας.

Η ΕΑΔ δεν πληροί τις προϋποθέσεις για τη σύσταση ενός ανεξάρτητου και αποτελεσματικού εθνικού μηχανισμού για την παρακολούθηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων στα σύνορα της Ελλάδας, όπως προβλέπεται από τα θεσμικά όργανα των Ηνωμένων Εθνών και το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Εθνικών Θεσμών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (ENNHRI), καθώς μεταξύ άλλων δεν διαθέτει την απαιτούμενη εξειδίκευση σε θέματα συνόρων και ανθρωπίνων δικαιωμάτων.³⁴

Η ΕΑΔ δεν έχει δημοσιεύσει την πλήρη έκθεσή της, γεγονός που σημαίνει ότι δεν μπορούν να αξιολογηθούν η μεθοδολογία και τα πορίσματά της.³⁵

Τα πρώτα περιστατικά επαναπροωθήσεων καταγράφηκαν από τον νεοσυσταθέντα μηχανισμό της ΕΕΔΑ

Στις αρχές του 2022, η ελληνική Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ)³⁶ –ένα ανεξάρτητο συμβουλευτικό όργανο της Πολιτείας για θέματα προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων– έθεσε σε λειτουργία έναν Μηχανισμό Καταγραφής Περιστατικών Άτυπων Αναγκαστικών Επιστροφών (επαναπροωθήσεων). Στα μέσα Απριλίου ολοκληρώθηκαν οι πρώτες καταγραφές. Η ΕΕΔΑ είχε επανειλημμένα τονίσει ότι η έλλειψη αποτελεσματικής παρακολούθησης και διερεύνησης καταγγελλόμενων περιστατικών επαναπροωθήσεων έπρεπε να τύχει της άμεσης προσοχής της ελληνικής πολιτείας λόγω των σοβαρών παραβιάσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων που αυτά συνεπάγονται.³⁷ Ο νεοσυσταθείς Μηχανισμός για την καταγραφή περιστατικών επαναπροωθήσεων μπορεί να συμβάλει στην κάλυψη της ανάγκης θέσπισης ενός συστήματος παρακολούθησης και διερεύνησης, ιδίως υπό το πρίσμα της εμπειρίας που διαθέτει η ΕΕΔΑ από τη δημιουργία και λειτουργία του Δικτύου Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας (ΔΚΠΡΒ).³⁸

31 Ολοκλήρωση έρευνας ως προς τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών στην ελληνική επικράτεια και τα διαλαμβανόμενα σε δημοσίευμα περί άτυπων αναγκαστικών επιστροφών (pushbacks), ΕΑΔ, 29 Μαρτίου 2022, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://bit.ly/3xq2Kht>

32 Μηταράκης: Αίτημα στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας για τις καταγγελίες περί επαναπροωθήσεων μεταναστών, News 24/7, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα <https://bit.ly/3Phld6j>

33 Investigations/Borders: Unmasking Europe's Shadow Armies, Lighthouse Reports, 6 Οκτωβρίου 2021, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://bit.ly/3L5lgiv>

34 Ten points to guide the establishment of an independent and effective national border monitoring mechanism in Greece, UNHCR, OHCHR & ENNHRI, 14 Σεπτεμβρίου 2021, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://bitly.ws/q5IL>

35 Να δημοσιευθεί η έρευνα της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας για τις επαναπροωθήσεις σε συμμόρφωση με την αρχή της διαφάνειας, ΕΣΠ/Κοινό Δελτίο Τύπου, 7 Απριλίου 2022, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://bit.ly/3yuR3GT>

36 Η ΕΕΔΑ ιδρύθηκε με τον Ν. 2667/1998 ως το ανεξάρτητο συμβουλευτικό όργανο της Πολιτείας κατ' εφαρμογή των Αρχών των Παρισίων, που υιοθέτησε ο ΟΗΕ (Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ με την απόφασή της υπ' αριθμ. Α/RES/48/134, 20.12.1993, «Εθνικοί θεσμοί για την πρόωθηση και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων») και αποτελεί το εθνικό θεσμικό όργανο για την προστασία και την πρόωθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ελλάδα. Περισσότερες πληροφορίες στην ιστοσελίδα της ΕΕΔΑ: <https://www.nchr.gr/ceda.html>

37 Δήλωση της ΕΕΔΑ σχετικά με τις αναφερόμενες πρακτικές επαναπροωθήσεων, ΕΕΔΑ, 9 Ιουλίου 2020, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://bit.ly/3w2WylD>. Contribution by the Greek National Commission for Human Rights (GNCHR) to the UN Special Rapporteur on the Human Rights of Migrants in reply to the Questionnaire on pushback practices and their impact on the human rights of migrants, ΕΕΔΑ, 1 Φεβρουαρίου 2021, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://bit.ly/3N2N6gE>

38 Για λεπτομέρειες, βλ. <https://www.nchr.gr/diktyo-katagrafis-peristatikon-ratsistikis-vias.html>

2.2. Μη λειτουργικό σύστημα για πρώτη (αρχική) αίτηση ασύλου στην ηπειρωτική Ελλάδα

Παρότι η καταγραφή και επεξεργασία των αιτήσεων προσωρινής προστασίας εκ μέρους Ουκρανών σημειώνει ικανοποιητική πρόοδο, η καταγραφή των αιτήσεων ασύλου στην ηπειρωτική χώρα είναι απολύτως δυσλειτουργική και σχεδόν εντελώς απροσπέλαστη. Για παράδειγμα, η πρόσβαση στην Υπηρεσία Ασύλου μέσω Skype³⁹ για τον ορισμό ραντεβού για την καταγραφή μιας αίτησης ασύλου είναι σχεδόν αδύνατη, και τα τέσσερα Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου (ΠΓΑ) που είναι αρμόδια για την επεξεργασία των αιτήσεων προσωρινής προστασίας δεν έχουν τη δυνατότητα να δεχτούν αιτήσεις ασύλου.

Πιο συγκεκριμένα, το ΕΣΠ χειρίζεται περιπτώσεις ανθρώπων που πασχίζουν ανεπιτυχώς να κλείσουν ραντεβού μέσω Skype στο ΠΓΑ Κρήτης εδώ και μήνες, τη στιγμή που το ίδιο ΠΓΑ επεξεργάζεται 40 αιτήσεις προσωρινής προστασίας την ημέρα.⁴⁰ Το ΕΣΠ έχει ασκήσει παρέμβαση προς το ΠΓΑ Κρήτης ζητώντας πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου για ένα εξαιρετικά εύλωτο άτομο με σοβαρά οφθαλμολογικά ζητήματα που πρέπει να υποβληθεί σε χειρουργική επέμβαση. Ωστόσο, δεν έχει εξασφαλιστεί πρόσβαση ούτε και σε αυτή την περίπτωση, τη στιγμή που άτομα χωρίς κάρτα αιτούντος άσυλο δεν έχουν πρόσβαση στο σύστημα υγειονομικής περίθαλψης.

2.3. Επανάραξη του συστήματος επανυποβολής αίτησης ασύλου, το παράβολο όμως των 100 ευρώ το καθιστά απρόσιτο για τους περισσότερους πρόσφυγες

Οι καταγραφές δεύτερης και κάθε επόμενης μεταγενέστερης αίτησης ασύλου ξανάρχισαν επιτέλους στις 7 Φεβρουαρίου 2022, για πρώτη φορά μετά τη θέσπιση νέας νομοθεσίας βάσει της οποίας κάθε αιτών άσυλο πρέπει να καταβάλει παράβολο 100 ευρώ για την υποβολή της αίτησής του.⁴¹ Η εξέλιξη αυτή ήρθε μετά από μία περίοδο έξι μηνών κατά την οποία τα άτομα που επιθυμούσαν να υποβάλουν αίτηση διεθνούς προστασίας, συμπεριλαμβανομένων ιδιαίτερα εύλωτων ατόμων παρέμεναν «στο κενό».⁴²

Εκδόθηκαν οι πρώτες αποφάσεις επί των νέων αιτήσεων, αλλά μόνο για τον εξαιρετικά περιορισμένο αριθμό των ατόμων που κατάφεραν να καλύψουν το υπέρογκο παράβολο, συχνά με τη βοήθεια ΜΚΟ. Πολλές από αυτές τις περιπτώσεις κρίθηκαν πλέον παραδεκτές και οι αιτήσεις τους εκκρεμούν για την έκδοση απόφασης επί της ουσίας, ενώ σε τουλάχιστον τέσσερις οικογένειες από το Αφγανιστάν στη Λέσβο έχει ήδη αναγνωριστεί το καθεστώς του πρόσφυγα.

Αυτό αποδεικνύει με σαφήνεια ότι το παράβολο των 100 ευρώ που επέβαλε η ελληνική κυβέρνηση αποτελεί παράνομο εμπόδιο στην πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου για άτομα που δικαιούνται διεθνή προστασία.⁴³

39 Όποιος επιθυμεί να υποβάλει αίτηση ασύλου στην ηπειρωτική Ελλάδα πρέπει πρώτα να κλείσει ραντεβού μέσω Skype, σύμφωνα με πρόγραμμα που δημοσιεύεται στον δικτυακό τόπο της Υπηρεσίας Ασύλου. Βλ. <https://bit.ly/3L9tBS1>

40 Στοιχεία που παρασχέθηκαν από μέλη του προσωπικού του ΠΓΑ Κρήτης την πρώτη εβδομάδα καταγραφής των αιτήσεων προσωρινής προστασίας.

41 *Lesbos Bulletin Update on the EU Response in Lesbos*, ΕΣΠ & OXFAM, 1 Δεκεμβρίου 2021, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://bit.ly/37rGoBi>.

42 Επιβολή παράβολου 100 ευρώ για την πρόσβαση στο άσυλο από τη 2η και κάθε επόμενη μεταγενέστερη αίτηση στους αιτούντες διεθνούς προστασίας, ΕΣΠ, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://bit.ly/3u5qKnZ>

43 Η υποχρέωση παροχής απρόσκοπτης και αποτελεσματικής πρόσβασης στο άσυλο κατοχυρώνεται στην Οδηγία περί Ασύλου, άρθρο 6 παρ. 1 και άρθρα 40-42 της Οδηγίας 2013/32/ΕΕ (διαθέσιμη στην ιστοσελίδα: <https://bit.ly/39bbRsu>), καθώς και στο άρθρο 18 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (διαθέσιμος στην ιστοσελίδα: <https://bit.ly/3McnKNu>)

2.4. Οι πρόσφυγες που καταδικάστηκαν εσφαλμένα ότι οδηγούσαν βάρκα προς την Ελλάδα απαιτούν δίκαιη εκδίκαση της έφεσής τους ενώπιον του Εφετείου της Μυτιλήνης

Δύο νεαροί Αφγανοί αιτούντες άσυλο, ο Αμίρ Ζαχίρι και ο Ακίφ Ρασούλι, οι οποίοι καταδικάστηκαν άδικα σε ποινή φυλάκισης 50 ετών για το αδίκημα της οδήγησης βάρκας με μετανάστες προς την Ελλάδα, αιτήθηκαν δίκαιη δίκη σε δεύτερο βαθμό ενώπιον του Ποινικού Δικαστηρίου της Μυτιλήνης.⁴⁴ Μάλιστα, ο ένας από τους κατηγορούμενους πρόσφυγες, τη στιγμή της σύλληψής του επέβαινε στο σκάφος μαζί με το ανήλικο παιδί του και την έγκυο σύζυγό του· συνάντησε το νεογέννητο παιδί του, που γεννήθηκε στην Ελλάδα, για πρώτη φορά μέσα στην αίθουσα του δικαστηρίου. Και οι δύο νέοι άντρες έχουν ήδη περάσει δύο χρόνια στη φυλακή, ενώ η δίκη τους ενώπιον του Εφετείου της Μυτιλήνης αναβλήθηκε για τις 8 Δεκεμβρίου 2022.⁴⁵ Δεν υπάρχει τρόπος αποζημίωσης αυτών των ανθρώπων για τα χαμένα χρόνια προσωπικής και οικογενειακής ζωής. Η ποινικοποίηση των αιτούντων άσυλο μέσω της καταδίκης όσων αναγκάζονται να αναλάβουν τη διακυβέρνηση ενός σκάφους αφού το έχουν εγκαταλείψει οι διακινητές έχει γίνει ο κανόνας στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, στο πλαίσιο μιας στρατηγικής αποτροπής και εκφοβισμού.⁴⁶

2.5. Στέγαση: Σταδιακό κλείσιμο του στεγαστικού προγράμματος ESTIA II – διακρίσεις υπέρ των Ουκρανών προσφύγων

Στις 16 Απριλίου, το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου (ΥΜΑ) ανακοίνωσε ότι το ESTIA II, ένα πρόγραμμα που παρείχε στέγαση σε ευάλωτους αιτούντες άσυλο σε ιδιωτικά διαμερίσματα, θα περιοριζόταν τη χωρητικότητά του από 27.000 σε 10.000 θέσεις και θα ολοκληρωνόταν ως το τέλος του έτους.⁴⁷

Αιτούντες άσυλο που τοποθετήθηκαν σε ιδιωτικά διαμερίσματα λόγω σημαντικών ευαλωτοτήτων (όπως π.χ. άτομα με αναπηρίες, επιζώντες έμφυλης βίας, θύματα εμπορίας ανθρώπων και θύματα βασανιστηρίων) θα μεταφερθούν πιθανώς σε καμπς όπου δεν παρέχεται η κατάλληλη βοήθεια και υποστήριξη για τις ιδιαίτερες ανάγκες τους.⁴⁸ Αυτό παραβιάζει την υποχρέωση της Ελλάδας, σύμφωνα με το δίκαιο της ΕΕ, να παρέχει ειδική υποστήριξη στις ειδικές ανάγκες υποδοχής των ευάλωτων ατόμων καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου.⁴⁹ Επίσης έρχεται σε ευθεία αντίθεση με τις εξαγγελίες της ελληνικής κυβέρνησης για την εξασφάλιση αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης για όλους τους νεοαφιχθέντες Ουκρανούς.⁵⁰

44 *Refugees convicted of steering boats to Greece to appeal against life sentences*, The Guardian, 18 Μαρτίου 2022, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: bit.ly/3uBquxi.

45 *MEPs voice fury as Greek judges again postpone refugees' smuggling appeal*, The Guardian, 8 Απριλίου 2022, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: bit.ly/378w69D.

46 Δείτε για παράδειγμα: *Incarcerating the Marginalized. The Fight Against Alleged Smugglers on the Greek Hotspot Islands*, Border Monitoring, Νοέμβριος 2020, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://bit.ly/3O1utLg>; *Criminalization of Migrants in Greece*, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Κοινοβουλευτικές Ερωτήσεις, 12 Ιουλίου 2021, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://bit.ly/3KGYejj>; *Greece: New campaign against criminalization of migration*, Statewatch, 11 Νοεμβρίου 2021, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://bit.ly/3rkgHda>; και *He Saved 31 People at Sea. Then Got a 142-Year Prison Sentence*, The New York Times, 25 Ιουνίου 2021, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://nyti.ms/3wh2fEp>.

47 *Δελτίο Τύπου, Ολοκληρώνεται το πρόγραμμα στέγασης "ESTIA II" το 2022*, Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, 22 Φεβρουαρίου 2022, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα <https://bit.ly/3KupaSI>

48 *Καμία «ESTIA» για τους πρόσφυγες*, Efsyn, 23 Φεβρουαρίου 2022, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://bit.ly/3v2anaY>

49 Οδηγία 2013/33/ΕΕ, Κεφάλαιο IV, διαθέσιμη στην ιστοσελίδα: <https://bit.ly/3yv7XFa>

50 Το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου έχει συμπεριλάβει στην ηλεκτρονική του πλατφόρμα έναν σύνδεσμο όπου Ουκρανοί πολίτες μπορούν να υποβάλουν αίτημα στέγασης, με την επωνυμία Accommodation Ukraine, στη διεύθυνση: <https://bit.ly/3FCg5W7>

Υπήρξαν αναφορές ότι Αφγανοί αιτούντες άσυλο στη Δομή Σερρών στη βόρεια Ελλάδα αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τα κοντέινερ τους και να μετακινηθούν σε ένα ερειπωμένο τμήμα του καταυλισμού, προκειμένου να δώσουν τη θέση τους σε νεοαφιχθέντες Ουκρανούς.⁵¹ Αξίζει να σημειωθεί η συνεχιζόμενη λειτουργία των Κλειστών Ελεγχόμενων Δομών (ΚΕΔ) που έχουν δημιουργηθεί στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, όπου αιτούντες άσυλο από την Αφρική, την Ασία και τη Μέση Ανατολή διαμένουν υπό συνθήκες κράτησης.⁵²

2.6. Εκπαίδευση

Ένας τομέας στον οποίο σημειώνεται συνεχιζόμενη βελτίωση είναι η πρόσβαση στην εκπαίδευση για τα παιδιά πρόσφυγες και μετανάστες. Σύμφωνα με το Υπουργείο Παιδείας και το γραφείο της UNICEF στην Ελλάδα, πάνω από το 90% των παιδιών προσφύγων και μεταναστών σχολικής ηλικίας είναι εγγεγραμμένα στο σχολείο κατά το σχολικό έτος 2021-2022 (35% περισσότερα από το προηγούμενο σχολικό έτος) και φοιτά το 75% από αυτά (12.285 παιδιά).⁵³ Εξακολουθεί να υπάρχει σημαντικό ποσοστό εγκατάλειψης του σχολείου, κυρίως στην κεντρική Ελλάδα. Σύμφωνα με τη UNICEF, το ζήτημα της μεταφοράς στο σχολείο σε συνδυασμό με το νομικό καθεστώς των οικογενειών, την έλλειψη πόρων για την κάλυψη βασικών αναγκών και το ζήτημα της βίας στα σχολεία αποτελούν τους κύριους λόγους εγκατάλειψης του σχολείου.⁵⁴

Ωστόσο, ανησυχία προκαλεί το σχέδιο της ελληνικής κυβέρνησης να κλείσει τη δομή του Ελαιώνα έναν μήνα πριν από το τέλος του σχολικού έτους, χωρίς να προτείνει λύσεις για τα 300 παιδιά σχολικής ηλικίας που διαμένουν εκεί. Για αυτά, η απότομη αλλαγή του τόπου διαμονής τους έναν μήνα πριν το τέλος του σχολικού έτους κινδυνεύει να διαταράξει τη σχολική τους φοίτηση, με επιπτώσεις στην ψυχοκοινωνική τους υγεία και την ανάπτυξή τους.⁵⁵

51 *Greece softens 'tough' migration policy for Ukrainians*, France 24, 10 Απριλίου 2022, <https://bit.ly/3jzGERm>

52 Για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με την κατάσταση και τις συνθήκες στην ΚΕΔ Σάμου, βλ. *Lesbos Bulletin Update on Lesbos and the Aegean Islands*, ΕΣΠ και Oxfam, 7 Μαρτίου 2022, <https://bit.ly/3O8DAd3>

53 Δελτίο Τύπου, *Υψηλό ποσοστό-ρεκόρ εγγραφών και φοίτησης παιδιών προσφύγων και μεταναστών στο εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας*, UNICEF Ελλάδα, 4 Απριλίου 2022, uni.cf/369Ckp9

54 Πληροφορίες που παρασχέθηκαν κατά τη διάρκεια συνάντησης του Child Rights Advocacy Network (CRAN) με την Τίτα Καίσαρη-Ερνστ, Ειδική σε θέματα Εκπαίδευσης, UNICEF, 31 Μαρτίου 2022.

55 Δελτίο Τύπου 30 οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, *Κλείσιμο του Ελαιώνα: να μην στερηθούν τα παιδιά το σχολείο και οι πρόσφυγες τη στέγη*, 31 Μαρτίου 2022, bit.ly/3tVRFTk

3. Συστάσεις

Οι τελευταίες εβδομάδες έχουν αποδείξει ότι, όταν υπάρχει πολιτική βούληση, η ΕΕ και τα Κράτη Μέλη της μπορούν να συνεργαστούν ώστε να αποκριθούν ανθρωπιστικά και αποτελεσματικά στην άφιξη των προσφύγων που αναζητούν προστασία στην ΕΕ. Είναι πλέον ζωτικής σημασίας η ΕΕ και τα Κράτη Μέλη της να τηρήσουν τις διεθνείς υποχρεώσεις τους διασφαλίζοντας ότι μια τέτοια απόκριση θα είναι εγγυημένη για όλα τα άτομα που ζητούν προστασία στην ΕΕ χωρίς διακρίσεις, ανεξάρτητα από τη χώρα προέλευσής τους και ανεξάρτητα από τα πολιτικά συμφέροντα ή τα συμφέροντα ασφαλείας της ΕΕ και των Κρατών Μελών της.

Καλούμε την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα Κράτη Μέλη της:

1. Να εγγυηθούν διαδικαστικές ασφαλιστικές δικλίδες και ατομική αξιολόγηση για κάθε άτομο που προσπαθεί να εισέλθει στην Ευρώπη, σύμφωνα με το διεθνές και το ενωσιακό δίκαιο.
2. Να επιμείνουν στην προστασία όλων των μεταναστών και προσφύγων από τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους στα σύνορα της ΕΕ.
3. Να εφαρμόσουν τη διεθνή αρχή της *μη επαναπροώθησης* και να αναλάβουν την ευθύνη για την αποτροπή της επιστροφής αιτούντων άσυλο ή προσφύγων σε χώρες όπου ενδέχεται να αντιμετωπίσουν δίωξη.
4. Να διασφαλίσουν την αποτελεσματική διερεύνηση όλων των ισχυρισμών περί επαναπροώθησεων που φέρονται να διέπραξαν οι ελληνικές αρχές, καθώς και της τυχόν συνενοχής της Frontex σε τέτοιου είδους επιχειρήσεις στην Ελλάδα.
5. Να δώσουν στη δημοσιότητα, χωρίς καθυστέρηση, την πλήρη έκθεση του Γενικού Διευθυντή της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) σχετικά με τον Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής της ΕΕ (Frontex).

Καλούμε την Ελληνική Κυβέρνηση:

1. Να λάβει άμεσα μέτρα για να εξασφαλίσει ισότιμες συνθήκες διαβίωσης, πρόσβαση στην προστασία και ελευθερία μετακίνησης σε όλους τους αιτούντες άσυλο, και όχι μόνο στους Ουκρανούς. Αυτά τα μέτρα θα πρέπει να περιλαμβάνουν:
  - Αποφυγή μεροληπτικής ρητορικής και πρακτικών που κάνουν εσφαλμένη διάκριση ανάμεσα σε «πραγματικούς πρόσφυγες» από την Ουκρανία και σε άλλες εθνικότητες.
  - Αντικατάσταση του ισχύοντος συστήματος καταγραφής των αιτήσεων ασύλου με μια εναλλακτική λύση που θα βασίζεται στη διαδικτυακή πλατφόρμα που δημιουργήθηκε για τους Ουκρανούς πρόσφυγες.
  - Κατάργηση του παράβολου των 100 ευρώ για την υποβολή δεύτερης και κάθε επόμενης μεταγενέστερης αίτησης ασύλου, καθώς αυτό εμποδίζει σοβαρά την πρόσβαση στο άσυλο.
  - Δέσμευση για εξέταση όλων των αιτήσεων ασύλου επί της ουσίας.
  - Αναβολή του κλεισίματος του προγράμματος στέγασης ESTIA, εκτός και αν παρασχεθούν κατάλληλα εναλλακτικά καταλύματα ίδιων προδιαγραφών.
  - Αναβολή του κλεισίματος της δομής του Ελαιώνα μέχρι το τέλος του σχολικού έτους, και διασφάλιση ότι τα παιδιά της δομής θα εγγραφούν σε νέα σχολεία στο νέο τόπο κατοικίας τους.
  - Αντικατάσταση της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας από έναν αποτελεσματικό και πραγματικά ανεξάρτητο μηχανισμό παρακολούθησης για τη συστηματική διερεύνηση των καταγγελλόμενων υποθέσεων επαναπροώθησης, σε διαβούλευση με ανεξάρτητες αρχές και συμβουλευτικούς φορείς ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και με διακυβερνητικές οργανώσεις και την κοινωνία των πολιτών.

4. Παράρτημα

Αριθμοί Ασυνόδευτων και Χωρισμένων Παιδιών – πληθυσμός στα νησιά του Αιγαίου

Ασυνόδευτα και χωρισμένα παιδιά

Σύμφωνα με στοιχεία της 1ης Απριλίου, στην Ελλάδα εκτιμάται ότι βρίσκονται 2.018 ασυνόδευτα παιδιά και παιδιά χωρισμένα από τις οικογένειές τους (ΑΑ). Από αυτόν τον αριθμό, το 90% είναι αγόρια και το 10% είναι κορίτσια, με το 7% να είναι παιδιά κάτω των 14 ετών. Η πλειονότητα των ασυνόδευτων και χωρισμένων παιδιών στην Ελλάδα είναι από το Πακιστάν (26%) και το Αφγανιστάν (23%), με τρίτη τη Συρία (10%). 41% των παιδιών προέρχονται από άλλες χώρες.⁵⁶

Παρακάτω παρατίθενται οι συνολικοί αριθμοί για τις δομές φιλοξενίας ασυνόδευτων και χωρισμένων παιδιών⁵⁷ (σημειώνεται ότι δεν υπάρχουν επίσημα στοιχεία για τα κέντρα μετεγκατάστασης και για παιδιά υπό προστατευτική φύλαξη/κράτηση):

Αριθμός ΑΑ σε δομές μακροπρόθεσμης φιλοξενίας (Ξενώνες / ΥΑΔ)	Αριθμός ΑΑ σε κέντρα μετεγκατάστασης	Αριθμός ΑΑ σε δομές επείγουσας φιλοξενίας	Αριθμός ΑΑ σε ΚΥΤ	Αριθμός ΑΑ σε ανοιχτές δομές προσωρινής φιλοξενίας (καταυλισμούς)	Αριθμός ΑΑ υπό προστατευτική φύλαξη / κράτηση
1.882 (1.619 σε Ξενώνες / 263 σε ΥΑΔ)	* Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία	59	60	17	* Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία ⁵⁸

Συνολικός αριθμός αιτούντων άσυλο που βρίσκονται σήμερα στην Ελλάδα

Σύμφωνα με στοιχεία Φεβρουαρίου 2022, η Ελλάδα φιλοξενεί περίπου 29.071 αιτούντες άσυλο,⁵⁹ σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα επίσημα στοιχεία που δημοσιοποίησε το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου (ΥΜΑ), καθώς και περίπου 57.913 αναγνωρισμένους πρόσφυγες.⁶⁰ Μόνο 9% των αιτούντων άσυλο διαμένουν στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, με τη συντριπτική πλειονότητα (91%)

⁵⁶ *Επικαιροποιημένη κατάσταση: Ασυνόδευτα ανήλικα (ΑΑ) στην Ελλάδα*, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.), 1 Απριλίου 2022, bit.ly/3xprMQDL

⁵⁷ *Ibid.*

⁵⁸ Τα στατιστικά στοιχεία του Ε.Κ.Κ.Α. από 1 Απριλίου 2022 δεν αναφέρονται σε παιδιά υπό κράτηση.

⁵⁹ *Ενημερωτικό Σημείωμα Α Φεβρουαρίου 2022*, Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, bit.ly/3x1iXiv

⁶⁰ *Ενημερωτικό Σημείωμα Β Φεβρουαρίου 2022*, Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, bit.ly/3tYihD7

να φιλοξενηθεί στην ηπειρωτική χώρα.⁶¹ Οι συνολικές αφίξεις από ξηρά και θάλασσα τους δύο πρώτους μήνες του 2022 ανήλθαν σε 939 άτομα, 36% περισσότερες από την ίδια περίοδο του 2021.⁶²

Από την αρχή του χρόνου σημειώθηκε περαιτέρω σημαντική μείωση του πληθυσμού των προσφύγων και μεταναστών που διαμένουν στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΚΥΤ) και στις Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές (ΚΕΔ) στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, με μόνη εξαίρεση την αύξηση του πληθυσμού στη Λέρο. Ασυνόδευτα παιδιά διέμεναν σε τρεις από τις δομές, με τα περισσότερα από αυτά (155) στη Λέσβο.⁶³

	Λέσβος	Χίος	Σάμος	Λέρος	Κως	ΣΥΝΟΛΟ
ΚΥΤ ή ΚΕΔ / Δυναμικότητα τον Ιανουάριο του 2022 ⁶⁴	8.000	1.014	2.040	1.780	1.540	14.374
Πληθυσμός τον Ιανουάριο του 2022 ⁶⁵	1.900	445	401	29	481	3.256
Πληθυσμός ΚΥΤ/ΚΕΔ τον Απρίλιο του 2022 ⁶⁶	1.410	292	357	114	295	2.468
Ασυνόδευτα παιδιά τον Απρίλιο του 2022 ⁶⁷	155	13	17	0	0	185

61 *Ενημερωτικό Σημείωμα Α Φεβρουαρίου 2022*, Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, ό.π.

62 *Ενημερωτικό Σημείωμα Α Φεβρουαρίου 2022*, Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, *ibid*.

63 Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη / Εθνικό Συντονιστικό Κέντρο Ελέγχου Συνόρων, Μετανάστευσης και Ασύλου (Ε.Σ.Κ.Ε.Σ.Μ.Α.), Εικόνα Κατάστασης στο Ανατολικό Αιγαίο, 10 Απριλίου 2022, bit.ly/3rnp3kh

64 Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη / Εθνικό Συντονιστικό Κέντρο Ελέγχου Συνόρων, Μετανάστευσης και Ασύλου (Ε.Σ.Κ.Ε.Σ.Μ.Α.), Εικόνα Κατάστασης στο Ανατολικό Αιγαίο, 1 Ιανουαρίου 2022, bit.ly/3Oar64X

65 *Ibid*.

66 Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη / Εθνικό Συντονιστικό Κέντρο Ελέγχου Συνόρων, Μετανάστευσης και Ασύλου (Ε.Σ.Κ.Ε.Σ.Μ.Α.), Εικόνα Κατάστασης στο Ανατολικό Αιγαίο, 10 Απριλίου 2022, ό.π.

67 *Ibid*.

© Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, Oxfam και Save the Children International, Μάιος 2022

Το παρόν έγγραφο συνέταξαν (στα Αγγλικά) οι Αλκηστis Αγραφιότη-Χατζηγιάννη, Ελένη Πασιά και Κλειώ Νικολοπούλου, επιμελήθηκαν οι Erin McKay και Daniel Gorevan και μετέφρασε η Φωτεινή Πίπη.

Το ενημερωτικό δελτίο αποτελεί πρωτοβουλία του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες, της Oxfam και της Save the Children για την παροχή διμηνιαίας ενημέρωσης σχετικά με την κατάσταση των προσφύγων και των μεταναστών στην Ελλάδα.

Φωτογραφία εξωφύλλου: Pedro Armestre / Save the Children Ισπανίας